

Wojna obronna 1939

<https://1wrzesnia39.pl/39p/biogramy/53266,Stanislaw-Klimecki.html>

20.05.2024, 02:52

Stanisław Klimecki

Biografia

Prawnik i legionista

Stanisław Klimecki urodził się 20 listopada 1883 r. w Woli Przemyskiej w pow. brzeskim. Odebrał solidne wykształcenie; uczył się w gimnazjach w Złoczowie, Wadowicach (skąd wyrzucono go za

działalność niepodległościową), Bochni i Krakowie. Po maturze rozpoczął studia prawnicze na Uniwersytecie w Wiedniu. Wkrótce przeniósł się na Wydział Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie w 1908 r. uzyskał absolutorium. Kontynuował naukę i w 1913 r. otrzymał tytuł doktora praw.

W czasach studenckich był m.in. prezesem Związku Akademickiego w Krakowie oraz działaczem Towarzystwa Biblioteki Prawników. Jednocześnie należał do Związku Walki Czynnej i Związku Strzeleckiego. Z rozkazu Józefa Piłsudskiego współpracował z Tymczasową Komisją Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych. Działał w Narodowym Związku Robotniczym, a w 1910 r. brał udział w przygotowaniu zamachu na Stanisława Rybaka, uznanego przez działaczy NZR za agenta carskiej ochrony. Był także radnym miasta Podgórze, dzięki czemu mógł wspierać rozwój organizacji niepodległościowych.

Po wybuchu I wojny światowej Klimecki zgłosił się do oddziałów strzeleckich. Przydzielono go do 2. pułku piechoty Legionów Polskich, z którym trafił na front w Karpatach Marmaroskich (wówczas Węgry, dziś pogranicze Ukrainy i Rumunii). „Leguni” spotkali się tam z sympatią ze strony miejscowych Hucułów, którzy pomagali w zdobywaniu żywności, służyli jako przewodnicy, informowali o ruchach przeciwnika. Zaczęli też wstępować ochotniczo do polskich oddziałów. Wkrótce sformowano kompanię huculską Legionów Polskich, której dowództwo objął pod koniec grudnia 1914 r. Stanisław Klimecki, awansowany na chorążego za odwagę w boju pod Mołotkowem. Jego podkomendni przenikali w huculskich strojach za linie frontu i dostarczali legionowemu dowództwu informacji o przeciwniku. Wkrótce kompania trafiła na Bukowinę, gdzie toczyła walki m.in. pod Kirlibabą. 14 marca Klimecki, „za osobistą dzielność i wzorowe prowadzenie powierzonych oddziałów” został awansowany na podporucznika.

W połowie maja 1915 r. pod Mamajowcami Klimecki został ranny i dostał się do niewoli. Dwa lata spędził w obozie jenieckim, z którego w lipcu 1917 r. zbiegł i przedostał się do Charkowa, gdzie pod

przybranym nazwiskiem Wróblewski pracował jako nauczyciel w gimnazjum i Uniwersytecie Ludowym; działał również w POW. Po rewolucji październikowej przedarł się przez linię frontu pod Tarnopolem i dołączył do Polskiego Korpusu Posiłkowego. Gdy na wieść o podpisaniu traktatu brzeskiego polskie oddziały wypowiedziały posłuszeństwo austriackiemu dowództwu, Klimecki wziął udział w próbie przebicia się pod Rarańczę do polskich formacji w Rosji. Zatrzymany przez Austriaków, został osadzony w obozie internowania w Witkowicach koło Krakowa, a następnie wcielony do armii austro-węgierskiej.

31 października 1918 r. Kraków został oswobodzony spod władzy zaborczej. Klimecki przebywał wówczas w mieście i miał uczestniczyć w rozbijaniu garnizonu austriackiego. Od razu zgłosił się do służby w odradzającym się Wojsku Polskim. Awansowany na porucznika wyruszył na front ukraiński, gdzie wkrótce objął dowodzenie kompanią 4. pułku piechoty Legionów.

Po zakończeniu walk z Ukraińcami w 1919 r. odszedł ze względu na wiek z wojska i powrócił do Krakowa. Już w tym samym roku został radnym, otworzył kancelarię adwokacką w Podgórzu. Od 1921 r. działał w Narodowej Partii Robotniczej, był przewodniczącym zarządu wojewódzkiego i kandydował z jej ramienia do Sejmu. Do 1926 r. należał do Trybunału Stanu. Po zamachu majowym od 1928 r. działał w BBWR. Jednocześnie pozostawał aktywnym działaczem samorządowym, przez wiele lat wchodził w skład władz Krakowa. 9 lipca 1931 r. został wiceprezydentem miasta. Pełnił tę funkcję do 1939 r. Stale angażował się społecznie, m.in. w okresie kryzysu gospodarczego kierował akcją pomocy dla potrzebujących.

Prezydent czasów wojny

W chwili wybuchu II wojny światowej Klimecki pozostawał na stanowisku wiceprezydenta miasta. Po wyjeździe prezydenta dr. Bolesława Czuchajowskiego właściwie objął władzę w mieście. Choć

Klimecki rządził przez krótki czas „okazał nie tylko w czasie przełomowym, ale również i później wielki hart ducha i duży zasób odwagi cywilnej”. Rozpoczął od wydania odezwy do mieszkańców miasta: „W chwili tak doniosłej dla Narodu i Państwa, pierwszym przykazaniem jest zachowanie równowagi i męskiego spokoju. Zimna krew, opanowanie i wytrzymałość fizyczna i duchowa są nieodzownym warunkiem utrzymania bezpieczeństwa i porządku wśród szerokich sfer ludności cywilnej. [...] Praca i życie winny toczyć się nadal codziennym trybem! Zarząd Miejski w Krakowie będzie pracować normalnie we wszystkich swych oddziałach, urzędach i przedsiębiorstwach, zapewniając wszystkim obywatelom należytą opiekę”.

W myśl tych słów Klimecki zadbał, by pomimo spowodowanych mobilizacją i ucieczką ludności cywilnej braków kadrowych, przedsiębiorstwa miejskie (elektrownia, wodociągi, gazownia, koleje) kontynuowały pracę. 4 września w mieście powstał Obywatelski Komitet Pomocy, niosący wsparcie inwalidom, emerytom i rencistom. W jego skład wszedł również wiceprezydent. Następnego dnia na kadłubowym posiedzeniu Rady Miejskiej formalnie uchwalono, że wobec ucieczki prezydenta jego urząd obejmie Stanisław Klimecki.

6 września do Krakowa – miasto nie było bronione – zaczęli wkraczać żołnierze niemieccy. Klimecki, który od rana objeżdżał miasto, napotkał przy moście im. Józefa Piłsudskiego przybyły od strony Podgórza patrol. Relacjonował później: „Dostrzegłem, że u wjazdu na most stoi patrol żołnierzy niemieckich [...] Wyskakuję czym prędzej, krzyczę i daję znaki ręką, ażeby strzały wstrzymać. Podoficer natychmiast wstrzymał, podchodzę do niego i oświadczam: Ich bin Bürgermeister von Krakau! [niem. Jestem burmistrzem Krakowa] [...] Podoficer salutuje, potem bierze mnie za rękę, jakby w charakterze zakładnika i już każde dać znać o wszystkim tamtym posterunkom. Tymczasem nadjeżdża oficer, któremu wyjaśniają sytuację; oficer wita się ze mną – zapraszam go do mego samochodu, przyjeżdżamy obaj do Ratusza”.

Na spotkaniu Klimeckiego i członków Komitetu z przedstawicielem armii, na niemieckie żądanie wyznaczono 25 zakładników (w tym

prezydenta), którzy mieli zagwarantować Niemcom bezpieczny przemarsz. Prezydent wraz z pozostałym w mieście personelem urzędował nadal, dbając o porządek i ochronę interesów ludności miasta przed Niemcami. Wzywał mieszkańców do kontynuowania codziennej pracy i płacenia opłat miejskich, by w ten sposób zapewnić normalne funkcjonowanie urzędów i instytucji. O potrzebujących, w szczególności wojennych uchodźców troszczył się OKP, organizując dach nad głową i jadłodajnie.

Trzykrotne aresztowania

Stanisław Klimecki został aresztowany po raz pierwszy 20 września. Obarczono go odpowiedzialnością za śmierć dwóch żołnierzy niemieckich na Plantach i osadzono w więzieniu Montelupich, z którego został zwolniony po dziesięciu dniach. Jego zatrzymanie w praktyce oznaczało likwidację polskiego zarządu miasta, który kilka dni później przeszedł w ręce niemieckie.

Ponownie został aresztowany 6 listopada 1939 r. w związku z akcją przeciw profesorom uniwersyteckim (Sonderaktion Krakau). Kolejne miesiące spędził wspólnie z akademikami, wywieziony do więzienia we Wrocławiu (dzielił tam pryczę z rektorem Akademii Górniczej prof. Władysławem Taklińskim), a następnie do obozu koncentracyjnego Sachsenhausen. Powrócił do Krakowa 6 lutego 1940 r. i kontynuował pracę w kancelarii adwokackiej.

Po raz trzeci, ostatni, został aresztowany nocą z 28 na 29 listopada 1942 r. w swym mieszkaniu przy ul. św. Anny. Rozstrzelano go 11 grudnia 1942 r. podczas egzekucji 40 więźniów w Puszczy Niepołomickiej, w miejscu zwanym Kozie Górki. Tam został pochowany w zbiorowej mogile. Dziś imię Stanisława Klimeckiego – prezydenta Krakowa, który pozostał z mieszkańcami miasta w najtrudniejszych chwilach – nosi ulica łącząca Podgórze z mostem na Wiśle i Śródmieściem.

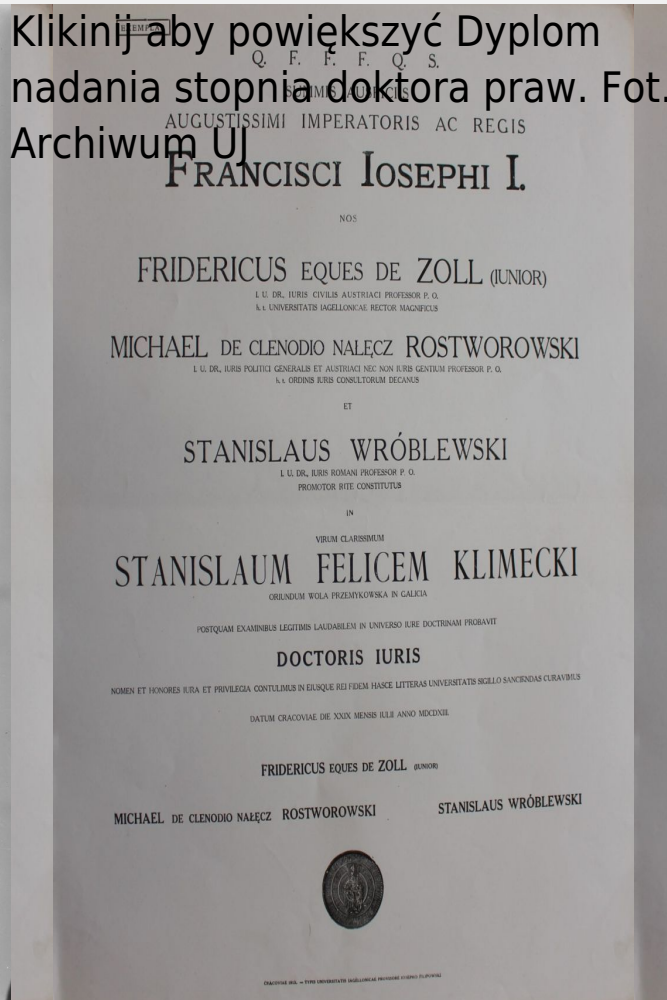
Zdjęcia

Kliknij aby powiększyć Stanisław Klimecki. Fot. Muzeum Krakowa

Stanisław Klimecki. Fot. Muzeum Krakowa

Kliknij aby powiększyć Dyplom nadania stopnia doktora praw. Fot. Archiwum UJ

Dyplom nadania stopnia doktora praw. Fot. Archiwum UJ

Kliknij aby powiększyć Stanisław Klimecki jako komendant oddziału huculskiego Legionów Polskich. Rys. Wincenty Wodzinowski, 1915 r. Zbiory Muzeum Narodowego w Krakowie

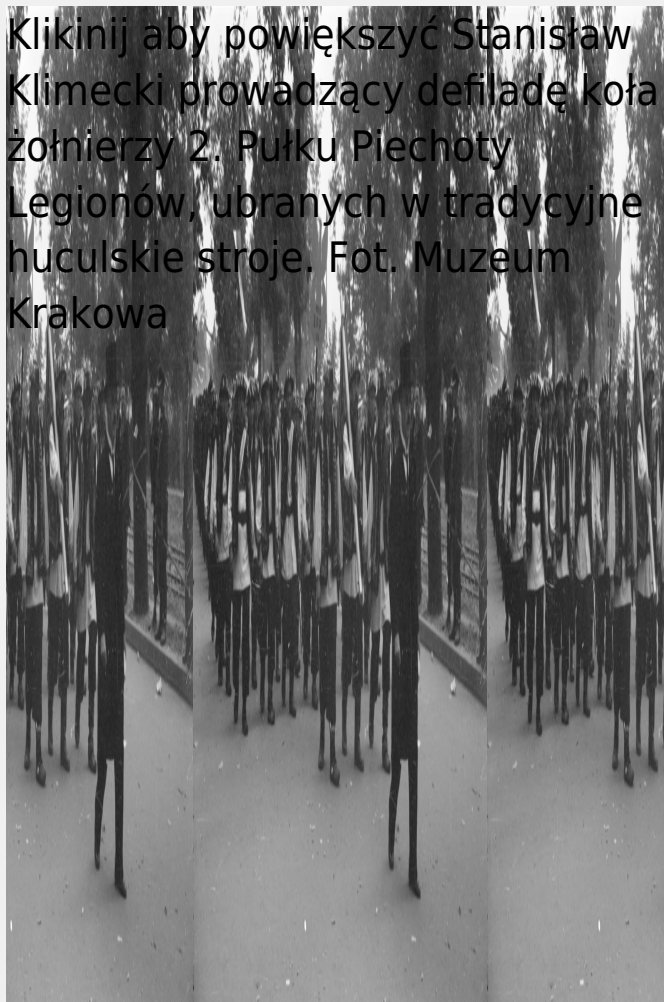
Kliknij aby powiększyć Fragment austro-węgierskiej listy strat, informującej o wypadnięciu w niewolę dr. Stanisława Klimeckiego, oficera 3. batalionu 2. ppleg. Zbiory Czeskiej Biblioteki Narodowej

Stanisław Klimecki jako komendant oddziału huculskiego Legionów Polskich. Rys. Wincenty Wodzinowski, 1915 r. Zbiory Muzeum Narodowego w Krakowie

Fragment austro-węgierskiej listy strat, informującej o wypadnięciu w niewolę dr. Stanisława Klimeckiego, oficera 3. batalionu 2. ppleg. Zbiory Czeskiej Biblioteki Narodowej

Kliknij aby powiększyć Stanisław Klimecki prowadzący defiladę koła żołnierzy 2. Pułku Piechoty Legionów, ubranych w tradycyjne huculskie stroje. Fot. Muzeum Krakowa

Stanisław Klimecki prowadzący defiladę koła żołnierzy 2. Pułku Piechoty Legionów, ubranych w tradycyjne huculskie stroje. Fot. Muzeum Krakowa

Kliknij aby powiększyć Uroczystość pożegnania ustępującego prezydenta Władysława Beliny-Prażmowskiego w sali Rady Miejskiej Krakowa z udziałem Stanisława Klimeckiego. Fot. NAC

Uroczystość pożegnania ustępującego prezydenta Władysława Beliny-Prażmowskiego w sali Rady Miejskiej Krakowa z udziałem Stanisława Klimeckiego. Fot. NAC

Kliknij aby powiększyć
Przedstawiciele władz Krakowa
podczas pogrzebu Józefa
Piłsudskiego, 18 maja 1935 r.
Pierwszy z prawej Stanisław
Klimecki. Fot. NAC

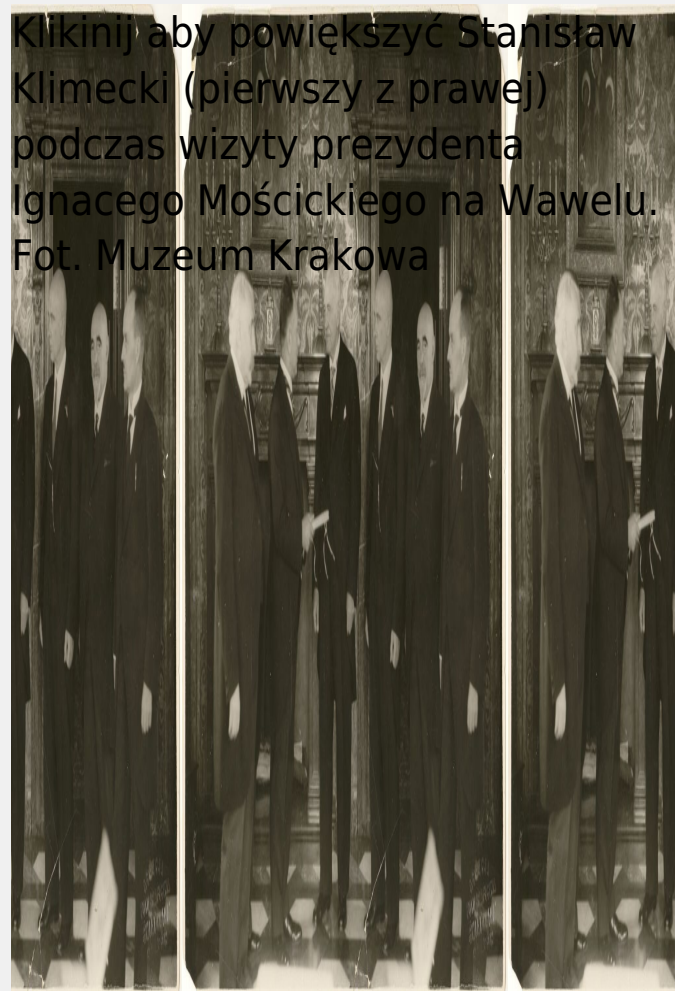

Kliknij aby powiększyć Stanisław
Klimecki (pierwszy z lewej od
strony mównicy) podczas
uroczystości Polskiego
Czerwonego Krzyża, 1939 r. Zbiory
Muzeum Krakowa

Przedstawiciele władz Krakowa
podczas pogrzebu Józefa
Piłsudskiego, 18 maja 1935 r.
Pierwszy z prawej Stanisław
Klimecki. Fot. NAC

Stanisław Klimecki (pierwszy z
lewej od strony mównicy)
podczas uroczystości Polskiego
Czerwonego Krzyża, 1939 r.
Zbiory Muzeum Krakowa

Kliknij aby powiększyć Stanisław Klimecki (pierwszy z prawej) podczas wizyty prezydenta Ignacego Mościckiego na Wawelu. Fot. Muzeum Krakowa

Kliknij aby powiększyć Wiceprezydent Krakowa, sierpień 1931 r. Fot. NAC

Stanisław Klimecki (pierwszy z prawej) podczas wizyty prezydenta Ignacego Mościckiego na Wawelu. Fot. Muzeum Krakowa

Wiceprezydent Krakowa, sierpień 1931 r. Fot. NAC

Podziel się:

Drukuj:

[Drukuj tą stronę](#)

[Generuj PDF z tej stronie](#)